

ДОСВІД ДОТРИМАННЯ КОДЕКСУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

*Колесник Ю.М., Туманський В.О.,
Запорізький державний медичний університет*

Науковий і освітній процес у Запорізькому державному медичному університеті здавна тісно пов'язаний з дотриманням науково-педагогічними працівниками, аспірантами і студентами кодексу академічної доброчесності, тобто сукупності етичних принципів і визначених законом правил, які покликані виховувати інтелектуальну гідність і повагу до учасників науково-освітнього процесу. Для цього в університеті створені всі умови, які щорічно удосконалюються у відповідності до викликів сьогодення.

По-перше, для наукової роботи співробітників, аспірантів і студентів в університеті створена потужна науково-технічна база, яка дозволяє виконувати на сучасному рівні дослідження за основними напрямками медицини, фармації і стоматології. Виконання більшості наукових експериментальних, клінічних і фармацевтичних досліджень зосереджено в оснащених сучасним обладнанням лабораторіях навчального медико-лабораторного Центру і Інституту клінічної патології, а також в 17 міжкафедральних лабораторіях. Лабораторно-біохімічні і клініко-інструментальні обстеження хворих виконуються в діагностичному центрі Університетської клініки. Аналіз стану навколишнього середовища та токсико-гігієнічне регламентування проводиться в НДІ медико-екологічних проблем, який має акредитацію Комітету з питань гігієнічного регламентування МОЗ України. Всі лабораторії університету і Університетської клініки сертифіковані МОЗ України; наукове, діагностичне і лабораторне обладнання щорічно проходить метрологічну перевірку. На придбання сучасного наукового і клініко-лабораторного обладнання, комп'ютерної техніки, хімічних реактивів і лабораторних тварин університет щорічно за рахунок спецфонду виділяє кошти, які сягають до 10% бюджету університету.

Фундаментальні цінності академічної доброчесності закладені в освітньо-наукову програму PhD-аспірантів і викладаються їм протягом перших двох років навчання в аспірантурі. На принципах академічної доброчесності також базується планування і виконання дисертаційних досліджень та публікація їх результатів. Головними складовими виконання наукових досліджень в ЗДМУ є особиста чесність дослідників, реальність і прозорість всіх етапів виконання наукової роботи, щорічне звітування

результатів дослідження та атестація дослідників. Планування НДР та дисертаційних робіт проводиться прилюдно на розширених засіданнях науково-планової комісії і комісії з біоетики університету. Після усунення отриманих зауважень теми НДР і дисертаційних робіт розглядаються і затверджуються Вченою радою університету. Велика увага приділяється адекватній статистичній обробці результатів наукових досліджень, цьому присвячений окремий лекційно-практичний модуль навчання аспірантів, всі кількісні розрахунки з наукових досліджень виконуються в закупленій університетом ліцензованій програмі «STATISTICA® for Windows». Проміжні і заключні результати наукових досліджень щорічно перевіряються атестаційною комісією університету та комісією з перевірки первинної наукової документації. В університеті працює постійно діюча комісія з дотримання принципів академічної доброчесності та попередження плагіату.

Для запобігання плагіату всім аспірантам і науково-педагогічним працівникам детально роз'яснюються основні положення рекомендацій Міжнародного комітету редакторів медичних журналів (ICMJE) з практичних і етичних стандартів проведення наукових досліджень та особливостей публікації їх результатів. Університет видає 3 фахові журнали, які індексуються багатьма міжнародними наукометричними базами, а «Запорізький медичний журнал» і журнал «Патологія», крім цього, також включені в базу даних WEB of Science. Кожна особа, яка підготувала від імені університету наукову публікацію в любий журнал світу подає в науковий відділ декларацію про те, що її робота не містить плагіату, і що автор готовий прийняти відповідне покарання у разі його виявлення. В університеті запроваджена ліцензована міжнародна антиплагіатна система STRIKEPLAGIARISM.COM, в якій перевіряються всі завершені дисертаційні роботи, монографії, навчально-методичні видання, а також наукові статті, які поступають для публікації в журналах, що видаються університетом.

Таким чином, запроваджений в Запорізькому державному медичному університеті кодекс академічної доброчесності поєднує етичні норми й правила поведінки співробітників і аспірантів в освітньо-науковому середовищі, а також механізми, за допомогою яких вони реалізуються на практиці.